

проф. д-р ФАНЯ А. ФИЛИПОВА

Дипломиран експерт-счетоводител

Регистриран одитор

Фаня Аспарухова Филипова е родена през 1964 г. в гр. Пловдив. През 1983 г. завършва Икономически техникум „В. Левски“ – гр. Пловдив, а след това през периода 1983 – 1987 г. е студентка във ВИНС „Д. Благоев“ – гр. Варна (днес Икономически университет), специалност „Счетоводна отчетност“. След завършване на висшето си образование една година работи като счетоводител в Завод за пишещи машини – гр. Пловдив, а от 1988 г. е редовен преподавател по счетоводство и контрол в ИУ – Варна, катедра „Счетоводна отчетност“. От 1996 г. е „доктор по икономика“ по научната специалност 05.02.07. „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ с тема на дисертационен труд „Проблеми на професионалната етика в счетоводството“. През периода 1999 – 2012 г. е доцент, а от 2012 г. е професор по счетоводство в ИУ – гр. Варна. Специализирала е в Института на дипломираните експерт-счетоводители от Англия и Уелс (Лондон, 1991 г.) и в Manchester Business School (Манчестър, 1993 г.). От 1994 г. е дипломиран експерт-счетоводител и член на Института на дипломираните експерт-счетоводители. Има около 180 публикации в областта на счетоводството, одита, контрола, професионалната етика.

АКТУАЛНИ ПРОМЕНИ В МЕЖДУНАРОДНИЯ ЕТИЧЕН КОДЕКС НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ СЧЕТОВОДИТЕЛИ, В СИЛА ОТ КРАЯ НА 2024 г.

Резюме

В студията се разглеждат промените и ревизиите в Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (МЕКПС), издаван от Международната федерация на счетоводителите (МФС/IFAC), които са в сила от 15.12.2024 г. Отделено е внимание на разширената дефиниция за предприятие от обществен интерес, както и на промените в Кодекса, свързани с прилагането на технологии и предоставяне на професионални услуги, свързани с технологиите. Коментират се и съответните промени в ЗНФОИСУ (в сила от август, септември 2024 г.), които имат връзка с принципите и изискванията относно етиката на професионалните счетоводители, техните помощници и персонал.

Prof. Dr. FANYA A. FILIPOVA

Certified public accountant

Registered auditor

CURRENT CHANGES TO THE INTERNATIONAL CODE OF ETHICS FOR PROFESSIONAL ACCOUNTANTS, EFFECTIVE FROM THE END OF 2024

Summary

The article examines the changes and revisions to the International Code of Ethics for Professional Accountants (ICPE), issued by the International Federation of Accountants (IFAC), which are in force since 15.12.2024. Attention is paid to the expanded definition of a public interest entity, as well as the changes in the Code related to the application of technology and the provision of professional services related to technology. The corresponding changes in the Law on independent financial audit (effective from August, September 2024) are also commented on, which are related to the principles and requirements regarding the ethics of professional accountants, their assistants and staff.

АКТУАЛНИ ПРОМЕНИ В МЕЖДУНАРОДНИЯ ЕТИЧЕН КОДЕКС НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ СЧЕТОВОДИТЕЛИ, В СИЛА ОТ КРАЯ НА 2024 г.

1. Въведение

След обичайното обществено и професионално обсъждане (продължило повече от 2 г.) Международната федерация на счетоводителите (МФС/IFAC) чрез своя орган – Международния счетоводен борд за етични стандарти (IESBA), прие и публикува поредните промени в Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (МЕКПС), които са в сила от 15.12.2024 г. С тях Кодексът нараства с още около 50 страници. Тоест той вече е над 430 страници – обем и изисквания, с които, според автора, никоя друга професия не може да се сравни или похвали. Този внушителен обем от термини, изисквания и материали за приложение, съчетани със специфична вътрешна структура на текстовете; специфичен език и уникална по своя характер концептуална рамка (заплахи – предпазни мерки), превръщат Кодекса в сложна интелектуална конструкция; в истински лабиринт, в който и най-опитните професионални счетоводители не е изключено да се изгубят или объркат. Разбира се, идеята на тази студия не е да се критикува сложността, обема и реалната практическа приложимост на Кодекса (колкото и това наистина все повече да предизвиква подобни мисли). **Целта** е да се представят и коментират последните промени в Кодекса, които са в сила от 15.12.2024 г. и с които професионалните счетоводители следва да се съобразят, включително с тях да актуализират вътрешните си правила и ръководства относно управлението на качеството на професионалните услуги от гл. т. и на професионалната етика. Също така се обръща внимание и на онези нови или ревизирани норми в ЗНФОИСУ, които имат етичен контекст.

Задачите, които си поставя авторът, най-обобщено са следните:

1. да се повдигне въпросът относно новите релации „ЗНФОИСУ – Европейско законодателство – Нормативна рамка, изготвяна от МФС“, включително като се коментират по-съществените промени с етичен контекст в тази област напоследък.

2. да се представят най-съществените нови изисквания в МЕКПС (Кодекса), които са в сила за одити върху ГФО за 2024 г. като: въвеждане на по-широкообхватна дефиниция за предприятие от обществен интерес (ПОИ); промяна в дефинициите „одит клиент“ и „групов одит клиент“ в резултат на промяната на дефиницията за листвано предприятие и за ПОИ; изисквания и промени в Кодекса във връзка с развитието на технологиите (промени в Част 1, 2, 3, 4А).

Прави впечатление, че задълбочените, качествени публикации (и най-вече академични и професионални изследвания) по отношение на нормите, изискванията, промените, тенденциите в професионалната етика на счетоводителите, в т.ч. относно спазването/неспазването на МЕКПС, не са много. Дори може да се твърди, че са доста оскъдни (както в България, така

и по света). По-скоро през последните години преобладават публично достъпни видеа, презентации и кратка информация от обсъждания, изготвяни от представители на МФС и IESBA. Затова и при подготовката на студията са използвани подобни публично-достъпни материали: проекти за промяна на МЕКПС; публикации, презентации и информация от видео-представяния, изготвени от IESBA¹ (IFAC), CEABO² (КЕОНО – ЕС), ACCA³, ISSB⁴ (IASB) и др.

2. Етични акценти, свързани с промени в ЗНФОИСУ. СЕАОВ (ЕС) – IESBA (IFAC)

Доминиращ въпрос пред професията, особено с последните промени на ЗСч и ЗНФОИСУ, е този, свързан с отчитането/докладването и изразяване на сигурност относно информацията за устойчивото развитие. Освен чисто нормативна, методическа и технологична страна, свързана със събиране, изготвяне, докладване и проверка на тази информация, въпросът има **и етична страна/аспекти**. В момента, в рамките на Европа, са налице два комплекта от наднационални стандарти за отчитане на устойчивостта: тези на ЕС, приети с Делегиран Регламент (ЕС) 2023/2772 на Комисията от 31 юли 2023 година и които България следва да спазва, и тези, изготвени от ISSB към IASB (Лондон). В същото време, към началото на 2025 г., все още няма европейски стандарт за изразяване на ограничена сигурност относно информация за устойчивостта, а единствено „СЕАОВ (КЕОНО) насоки относно ограничена сигурност върху отчитане на устойчивостта“ (публ. 30.09.2024 г. – незадължителни). През ноември 2024 г. има публикуван и Международен стандарт за изразяване на сигурност относно устойчивостта 5000: Основни изисквания към ангажименти за изразяване на сигурност относно устойчивостта, IAASB (IFAC).

Тоест очертават се **две наднационални отчетни рамки** и два одиторски стандарта/насоки във връзка с устойчивостта. В същото време настоящият ЗНФОИСУ, по отношение на задължителните отчети за устойчивост, препраща от гл. т. на **етичните изисквания** към МЕКПС, а от гл.т. на професионалните стандарти за отчитане устойчивостта (чл. 9, ал. 2) – към тези на ЕС. В европейските стандарти за отчитане на устойчивостта обаче **въпросите на професионалната етика не се разглеждат**.

И тъй като към момента (началото на 2025 г.) официално приети европейски одиторски стандарти, вкл. и такива за изразяване на сигурност във връзка с устойчивостта, няма, съгл. § 93 от Допълнителните разпоредби на ЗНФОИСУ „до приемане от Европейската комисия на стандартите по чл. 9, ал. 2 се прилагат Международните одиторски стандарти, Международните стандарти за управление на качеството 1 и 2 и другите международни стандарти, издадени от Международната федерация на счетоводителите

¹ The International Ethics Standards Board for Accountants.

² Committee of European Auditing Oversight Bodies.

³ Association of Chartered Certified Accountants.

⁴ International Sustainability Standards Board

чрез Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност.“

В същото време, съгл. § 94 и 95 от същия закон, в тримесечен срок от влизането му в сила се обнародват в „Държавен вестник“ Международните одиторски стандарти, Международните стандарти за управление на качеството 1 и 2 и другите международни стандарти, издадени от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност, както и Ръководство по Международен етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост), издадено от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители. Стандартите се обнародват с приета от Комисията наредба по предложение на Института на дипломираните експерт-счетоводители на основата на споразумение на Института с Международната федерация на счетоводителите. А според § 96: „до приемане от Европейската комисия на посочените в чл. 3а, ал. 4 Европейски стандарти за изразяване на сигурност по устойчивостта се изпълняват задължителни ангажименти за изразяване на ограничена степен на сигурност върху отчетите за устойчивостта на предприятията, освен ако предприятие не поиска извършването на ангажимент за изразяване на разумна степен на сигурност върху неговия отчет за устойчивостта.“ До момента на работата върху тази студия (20.02.2025 г.) и извън регламентирания, посочен по-горе тримесечен срок в „Държавен вестник“ все още не са публикувани визиранияте в § 94 и 95 нормативни актове.

От горепосоченото се проследяват следните изводи:

1. България прилага Международни стандарти за ангажименти за изразяване на сигурност (МСАИС), докато ЕС създаде и приеме Европейски одиторски стандарти относно изразяване на сигурност относно устойчивостта. Що се отнася обаче до отчетната рамка за докладване на устойчивостта, задължените за това предприятия още в първия си отчет за устойчивостта следва да приложат Европейските стандарти за отчитане на устойчивостта.

2. България, съгласно ЗНФОИСУ, **чл. 10, продължава да прилага МЕКПС:** „При осъществяване на **професионалната си дейност** регистрираният одитор прилага принципите и изискванията на Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост), посочени в Ръководство по Международен етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост), издадено от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители и възприето от ИДЕС, наричано по-нататък „Етичен кодекс“.

В този член е използвано понятието „професионална дейност“. Според Допълнителните разпоредби на ЗНФОИСУ, § 1, т. 32. (доп., ДВ, бр. 79 от 2024 г.) „Професионална дейност на регистрирания одитор е дейността по задължителен финансов одит, задължителен ангажимент за изразяване на сигурност по устойчивостта и свързани с одита услуги“. А според § 1, т. 40 свързани с одита услуги са:

а) одити на финансови отчети, изготвени в съответствие с рамки със специално предназначение за регулаторни или надзорни цели, на предприятия от обществен интерес;

б) (доп., ДВ, бр. 79 от 2024 г.) ангажименти за изразяване на сигурност, извършвани по силата на закон или предназначени за широк кръг потребители и различни от одити или прегледи на историческа финансова информация, на предприятия от обществен интерес;

Примерите за такива ангажименти включват:

- ✓ изразяване на сигурност относно ключови показатели за изпълнение на предприятието;
- ✓ изразяване на сигурност относно спазването от страна на предприятието на изискванията на закон или нормативна разпоредба;
- ✓ изразяване на сигурност относно критерии за резултатите от дейността, като например рационалното използване на средствата (ефективност на разходите), постигнати от организация в публичния сектор;
- ✓ изразяване на сигурност относно ефективността на системата на предприятието за вътрешен контрол;
- ✓ изразяване на сигурност относно нефинансова информация на предприятието, например оповестявания по екологични, социални въпроси и въпроси на общото управление, включително отчети за парникови газове;
- ✓ одит на конкретни елементи, сметки или позиции във финансовия отчет.

в) ангажименти за изразяване на сигурност относно отчети за парникови газове.

Следва да се обърне внимание, че според дефиницията за професионална дейност, дадена в Речника към МЕКПС, понятието е **доста по-всеобхватно**: „Професионална дейност: дейност, изискваща счетоводни или свързани със счетоводството умения, извършвана от професионален счетоводител, включително счетоводни, одиторски, данъчни, управленско-консултантски и финансово-управленски услуги“.

Тази разлика в обхвата на двете дефиниции (в ЗНФОИСУ и в МЕКПС) би следвало да приемем за нормална, като се има предвид, че ЗНФОИСУ

регламентира изискванията само към част от професионалните услуги (независим финансов одит и свързани с него услуги и ангажимент за изразяване на сигурност върху устойчивостта), за разлика от Кодекса, който обхваща цялата гама от професионални услуги, които могат да се извършват от професионалните счетоводители. Разликата в обхвата на тези два документа повдига и въпроса: следва ли да се спазват етичните норми на МЕКПС от страна дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори в България, имайки предвид извършените промени в ЗНФОИСУ от август – септември 2024 г., свързани с регламентиране в областта на устойчивостта (докладване и изразяване на сигурност), и следването от страна на България на законодателството и стандартите **на ЕС**? Поне засега ЕС (или съответен негов орган) не планира да създаде свои етични норми за професионалните счетоводители, което означава, че следва да спазваме МЕКПС. Водещото разбиране (както в МОС/МСАИС, така и в ЗНФОИСУ) е да има идентични, еднакви по степен на строгост и взискателност изисквания към задължителния финансов одит и към ангажиментите за изразяване на сигурност във връзка с устойчивостта. Същият подход ЗНФОИСУ следва и **по отношение на етичните изисквания** към ангажиментите за изразяване на сигурност във връзка с устойчивостта (вкл. и спрямо ПОИ), какъвто подход е залегнал и в проекта за промяна на МЕКПС, вкл. в новата му Част 5 Основни изисквания към ангажименти за изразяване на сигурност относно устойчивостта, включително Международни стандарти за независимост.⁵

Възниква и въпросът: при изпълнение на предстоящи първи **задължителни ангажименти** за изразяване на сигурност по устойчивостта върху законови отчети за устойчивостта по реда на Директива 2006/43/ЕО и Регламент (ЕС) 537/2014 и съответно на нашия ЗНФОИСУ кои етични изисквания следва да се прилагат: дали, по аналогия, изискванията на Част 4А на Кодекса, която основно е предназначена да уреди принципи, правила, ограничения и изисквания към професионалните счетоводители при ангажименти за одит или преглед?⁶ А при изпълнението на **доброволни ангажименти** за изразяване на сигурност по устойчивостта върху отчети за устойчивостта на база различни отчетни рамки да се прилагат изискванията на Част 4Б на Кодекса? Имайки предвид, че ангажиментът за изразяване на сигурност върху устойчивостта НЕ Е ОДИТ ИЛИ ПРЕГЛЕД, а ангажимент за изразяване на сигурност, **различен от одит и преглед**, то според автора, етичните изисквания и материали за приложение към момента (началото на 2025 г.), във връзка с този вид професионална услуга, **са в Част 4Б на МЕКПС**. В пар. 900.1. на Част 4Б, в обхвата на ангажиментите за изразяване на сигурност, различни от одит и преглед, са включени и ангажименти за изразяване на сигурност относно нефинансова информация на предприятието, например оповестявания по екологични, социални въпроси

⁵ Част 5 е окончателно приета от МФС/IESBA и е публикувана на 17.01.2025 г. на сайта на МФС. Тя ще влезе в сила от 15.12.2026 г.

⁶ Има подобно разбиране, изразено от колеги – професионални счетоводители.

и въпроси на общото управление, включително отчети за парникови газове”. Следователно към момента както при задължителни, така и при доброволни ангажименти за изразяване на сигурност върху устойчивостта (независимо каква е отчетната рамка за устойчивост – обща или със специално предназначение) следва приоритетно да се прилага Част 4Б на МЕКПС и при необходимост (по аналогия) и Част 4 А. В допълнение, съгл. пар.900.10 на Част 4Б, „ако фирмата изпълнява както ангажимент за изразяване на сигурност, така и ангажимент за одит или преглед за един и същи клиент, изискванията в Част 4А продължават да са приложими по отношение на фирмата, част от мрежата от фирми и членовете на екипа за одит или преглед.“

Според Част 4Б Независимост при ангажименти за изразяване на сигурност, различни от ангажименти за одит или преглед (МЕКПС, Раздел 950): Професионалният счетоводител не следва:

- да поема отговорности, асоциирани с отговорности на ръководството, отнасящи се до съответния предмет,
- а при ангажимент за удостоверяване (attestation) (чрез измерване и оценяване от друго лице) – отговорности, асоциирани с информацията за предмета, обект на ангажимента за изразяване на сигурност, изпълняван от него.

Ако професионалният счетоводител поема отговорност, асоциирана с отговорности на ръководството, като част от друга услуга, предоставяна на клиента по ангажимента за изразяване на сигурност, той следва да гарантира,

- че тази отговорност не се отнася до съответния предмет,
- а при ангажимент за удостоверяване (attestation) – до информацията за предмета, обект на ангажимента за изразяване на сигурност, изпълняван от него.

Без да се прави детайлен анализ на текстовете на ЗНФОИСУ, регламентиращи еднакви етични изисквания към регистрираните одитори, извършващи както задължителен финансов одит, така и задължителен ангажимент за изразяване на сигурност във връзка с устойчивостта, следва да се обърне внимание върху чл. 46 на ЗНФОИСУ, съгласно който „преди поемане на одиторски ангажимент⁷ и по време на неговото извършване регистрираният одитор оценява и документира писмено съответствието с изискванията на приложимите професионални стандарти и на Етичния кодекс по отношение на своята независимост и на фундаменталните етични принципи“.

⁷ Според пар. 1, т. 19 на Допълнителните разпоредби на ЗНФОИСУ (доп., ДВ, бр. 79 от 2024 г.) „одиторски ангажимент“ е ангажимент за финансов одит или ангажимент за сигурност по устойчивостта.

Други по-съществени промени в ЗНФОИСУ, свързани с етични изисквания, са посочените по-долу:

1. Забранените услуги и дейности при предоставяне на услуги, свързани с изразяване на сигурност на ПОИ (чл. 64): тук, в ал. 6 е регламентирано „когато ангажимент за задължителен финансов одит и задължителен ангажимент за сигурност по устойчивостта към едно предприятие се изпълняват от един регистриран одитор, се прилагат разпоредбите на ал. 1 и 2“. Следователно задължителният ангажимент за сигурност по устойчивостта не е забранена услуга при одит клиент – ПОИ, като и към този вид ангажимент се прилагат изискванията за независимост в контекста на клиент – ПОИ.

2. Изисквания за ротация и период на оттегляне (чл. 65) – тук са направени по-значими промени в сроковете за продължителност на изпълнение на независим финансов одит на клиент ПОИ: срокът се удължава от 7 на 10 години, а ако одитът е съвместен, този срок може да се удължи с още 5 години. Това важи и за регистрираните одитори по устойчивостта, извършващи задължителен ангажимент за сигурност по устойчивостта. Следва да се обърне внимание и на регламентираните изисквания относно продължителността даден регистриран одитор да изпълнява контрол върху качеството на ангажимента; да е ръководещ или отговорен за одита и др.

3. Одиторско възнаграждение и хонорари (чл. 66) – тук е важно да се обърне внимание на изискването, че сумата за ангажимента за изразяване на сигурност не се включва при изчисляване на допустимото съотношение „сума на одита – сума на останалите позволени услуги“, което следва да бъде 30:70.

3. Основни акценти при настоящото прилагане на МЕКПС, издание 2024 г.

Най-съществените нови изисквания в Кодекса, които са в сила за одити върху ГФО за 2024 г., са:

- въвеждане на по-широкообхватна дефиниция за предприятие от обществен интерес (ПОИ);
- промяна в дефинициите „одит клиент“⁸ и „групов одит клиент“⁹ в резултат на промяната на дефиницията за листвано предприятие и за ПОИ;

⁸ Според Речника на МЕКПС променената дефиниция за **одит клиент** е следната: „предприятие, по отношение на което фирмата изпълнява ангажимент за одит. Когато клиентът е публично търгувано предприятие в съответствие с параграфи И400.22 и И400.23, клиентът за одит винаги включва и свързаните с него предприятия. Когато клиентът за одит не е публично търгувано предприятие, клиентът за одит включва тези свързани предприятия, върху които клиентът притежава пряк или непряк контрол.“ Вж. също и параграф И400.27.).

⁹ Променената дефиниция за **групов одит клиент**: „Клиент за одит на група: Предприятието, относно чийто финансов отчет на група фирмата, одитор на групата, изпълнява ангажимент за одит. Когато предприятието е публично търгувано предприятие, клиентът за одит на група винаги ще включва свързаните с него предприятия и други компоненти, в които се извършва одиторска работа. Когато

- изисквания и промени в Кодекса във връзка с развитието на технологиите: промени в Част 1, 2, 3, 4А.

В МЕКПС, издание 2024 г., са публикувани и нови изисквания, **които ще влязат в сила след 30.06.2025 г.**, свързани с услугите по данъчно планиране (нови раздели 280 и 380) и други свързани услуги.

Промени в Кодекса, свързани с отчитане и изразяване на сигурност относно информация за устойчивостта, вкл. въвеждане на нова Част 5, **не са публикувани в издание 2024 г.**, защото окончателно са одобрени през януари 2025 г. и се очаква да влязат в сила от 15.12.2026 г. едновременно с влизане в сила на МСАИСУ 5000 Основни изисквания към ангажменти за изразяване на сигурност относно устойчивостта.

В обобщен вид завършените проекти, свързани с промени в МЕКПС през последните няколко години (2022 – 2024), са следните:

Табл. 1

IESBA (IFAC) – завършени проекти и дати за влизане в сила

НАИМЕНОВАНИЕ, ТЕМА	Дата на влизане в сила
ДАНЪЧНО ПЛАНИРАНЕ И СВЪРЗАНИ УСЛУГИ	2025-06-30
ДЕФИНИЦИИ НА ЛИСТВАНО/РЕГИСТРИРАНО ПРЕДПРИЯТИЕ И ПРЕДПРИЯТИЕ ОТ ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС	2024-12-15
ТЕХНОЛОГИИТЕ	2024-12-15
ЕКСП. ПО АНГАЖМЕНТА - НЕЗАВИСИМОСТ НА ГРУПОВИТЕ ОДИТИ	2023-12-15
СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕТО НА КАЧЕСТВОТО СЪОТВЕТСТВАЩИ ИЗМЕНЕНИЯ В КОДЕСА	2022-12-15
ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА АНГАЖМЕНТА	2022-12-15
ТАКСИ	2022-12-15
ИНИЦИАТИВА ЗА СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ	2022-12-01

Източник: IESBA, (The International Ethics Standards Board for Accountants), IFAC, [chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-04/IESBA_Proposed%20Strategy%20and%20Work%20Plan_2024-2027%2C%20Final.pdf](https://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-04/IESBA_Proposed%20Strategy%20and%20Work%20Plan_2024-2027%2C%20Final.pdf)

предприятието не е публично търгувано предприятие, клиентът за одит на група включва свързаните предприятия, над които това предприятие има пряк или непряк контрол, и всички други компоненти, в които се извършва одиторска работа.“ Добавена в тази връзка е и дефиниция за понятието „компонент“: „Предприятие, бизнес единица, функция, стопанска дейност или някаква комбинация от тях, определена от одитора на групата за целите на планирането и изпълнението на одиторски процедури при одит на група“.

Текущите, все още незавършени проекти на IESBA (IFAC), свързани с промени в МЕКПС, са посочени в следващата таблица.

Табл. 2

IESBA (IFAC) – завършени проекти и дати за влизане в сила

НАИМЕНОВАНИЕ, ТЕМА	Дата на влизане в сила
ДАНЪЧНО ПЛАНИРАНЕ И СВЪРЗАНИ УСЛУГИ	2025-06-30
ДЕФИНИЦИИ НА ЛИСТВАНО/РЕГИСТРИРАНО ПРЕДПРИЯТИЕ И ПРЕДПРИЯТИЕ ОТ ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС	2024-12-15
ТЕХНОЛОГИИТЕ	2024-12-15
ЕКСП. ПО АНГАЖМЕНТА - НЕЗАВИСИМОСТ НА ГРУПОВИТЕ ОДИТИ	2023-12-15
СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕТО НА КАЧЕСТВОТО СЪОТВЕТСТВАЩИ ИЗМЕНЕНИЯ В КОДЕСА	2022-12-15
ОПЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА АНГАЖМЕНТА	2022-12-15
ТАКСИ	2022-12-15
ИНИЦИАТИВА ЗА СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ	2022-12-01

Източник: <https://www.ethicsboard.org/consultations-projects/work-plan>

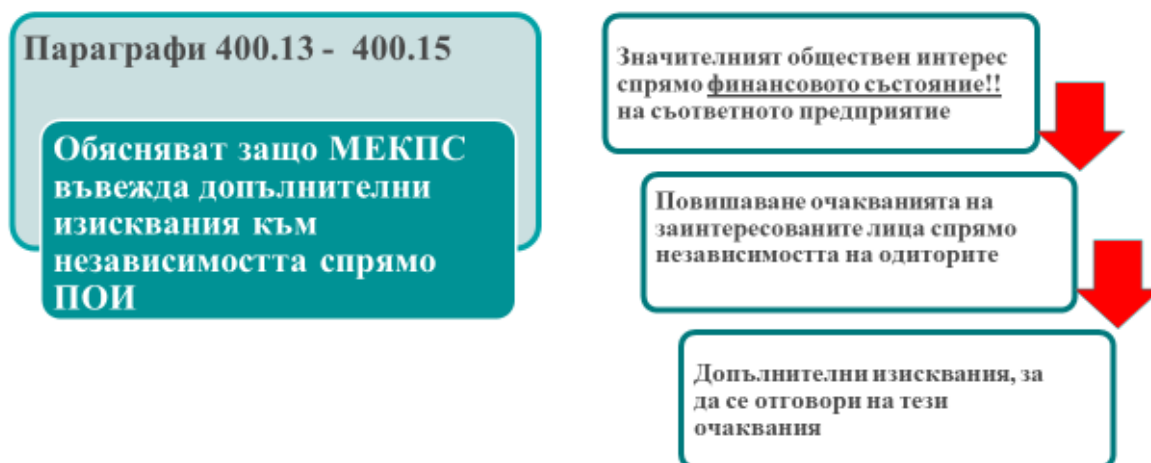
3.1. Ревизирана дефиниция за ПОИ

Ревизиите, свързани с **определението за предприятие от обществен интерес (ПОИ)**, дефинират по-широк списък от задължителни категории предприятия от обществен интерес, включително нова категория „публично търгувано предприятие“, която да замени категорията „листvano предприятие“. Целта на промяната е свързана с нуждата да се даде по-голяма яснота и ръководство във връзка с концепцията за ПОИ и свързаните с това изисквания за независимост, а също и да се обхванат предприятията, които са обект на допълнителни изисквания, вкл. от гл. т. на ревизираните изисквания, свързани с предоставяне на неаудитни услуги и с възнагражденията. Това е представено в Табл. 3.

Табл. 3 Нов, разширен обхват на понятието „предприятие от обществен интерес“ (ПОИ)

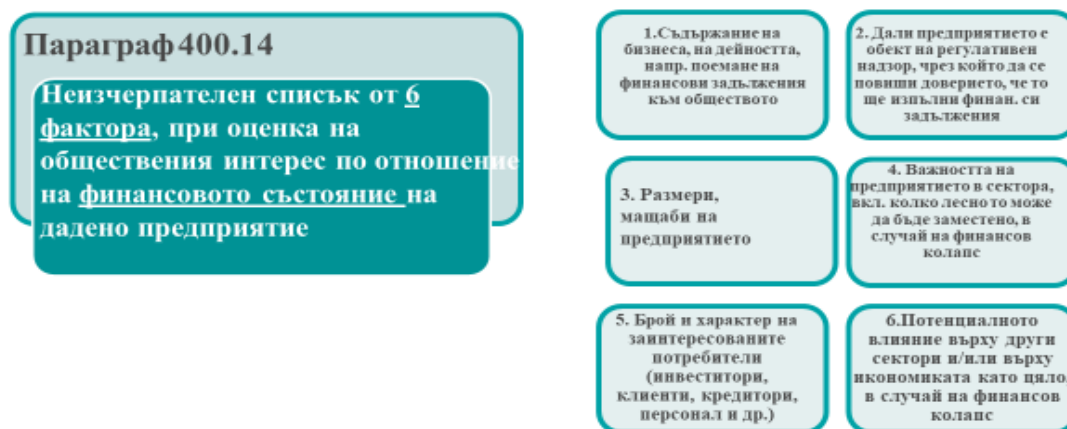

Чрез фиг. 1 по-долу се представят мотивите за въвеждане на допълнителни изисквания към независимостта при клиент ПОИ

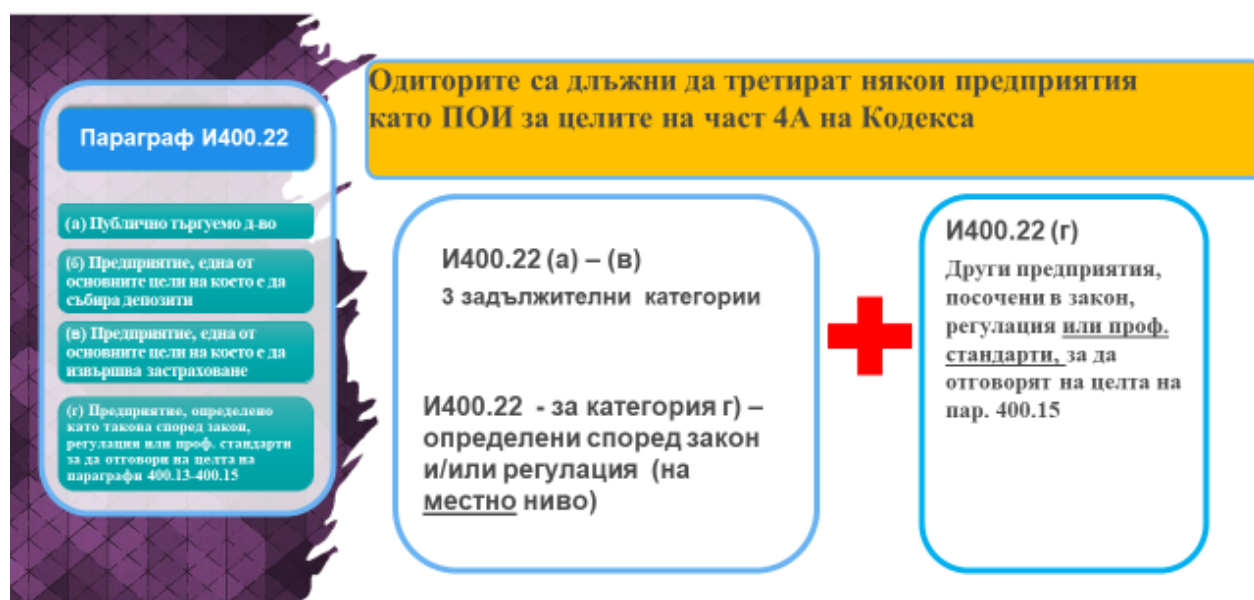
Фиг. 1. Мотиви за допълнителни изисквания към независимостта спрямо ПОИ

Чрез фиг. 2 са посочени факторите, които следва да се имат предвид при оценка на обществения интерес към финансовото състояние на предприятията.

Фиг. 2 Фактори при оценка на обществения интерес към финансовото състояние на предприятията

Кои предприятия са ПОИ според Кодекса?

Фиг. 3 ПОИ според промените в МЕКПС

Според дефиницията от Речника към МЕКПС предприятие от обществен интерес за целите на Част 4А на МЕКПС е това, което попада в която и да е от следните категории:

- (а) публично търгувано предприятие;
- (б) предприятие, една от основните функции на което е да приема депозити от обществеността;
- (в) предприятие, една от основните функции на което е да предоставя застраховане на обществеността; или
- (г) предприятие, посочено като такова от закон, нормативна разпоредба или професионални стандарти, за да отговори на целта, описана в параграф 400.15.

Кодексът предвижда категориите да бъдат дефинирани по-ясно **или разширявани, съгласно описаното в параграфи 400.23 П1 и 400.23 П2.**

А публично търгувано предприятие според Кодекса е „предприятие, емитиращо финансови инструменти, които са прехвърляеми и търгувани чрез публично достъпен пазарен механизъм, включително посредством регистриране за търгуване на фондова борса“. Регистрирано на борсата предприятие, така както е дефинирано от приложим закон или нормативна разпоредба относно ценните книжа, представлява пример за публично търгувано предприятие.

С цел да се съпостави разширеният обхват на ПОИ в Кодекса с дефиницията според българския Закона за счетоводството, Допълнителни разпоредби, §1, т. 22, по-долу е представен пълният списък за предприятия от обществен интерес:

- а) предприятия, чиито прехвърлими ценни книжа са допуснати до търговия на регулирания пазар в държава – членка на Европейския съюз;
- б) кредитни институции;
- в) застрахователи и презастрахователи;
- г) (доп., ДВ, бр. 19 от 2021 г.) пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондове за извършване на плащания;
- д) инвестиционни посредници, които са големи предприятия по този закон;
- е) колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества по смисъла на Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, които са големи предприятия по този закон;
- ж) финансови институции по смисъла на Закона за кредитните институции, които са големи предприятия по този закон;

з) „Холдинг Български държавни железници“ ЕАД и дъщерните му предприятия; Национална компания „Железопътна инфраструктура“;

и) търговски дружества, чиято основна дейност е да произвеждат и/или да пренасят, и/или да продават електроенергия и/или топлоенергия и които са големи предприятия по този закон;

к) търговски дружества, чиято основна дейност е да внасят и/или пренасят, и/или разпределят, и/или транзитират природен газ и които са големи предприятия по този закон;

л) (изм., ДВ, бр. 95 от 2016 г.) ВиК оператори по смисъла на чл. 2, ал. 1 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, които са средни и големи предприятия.

Интерес представлява първата категория предприятия – а) предприятия, чиито прехвърлими ценни книжа са допуснати до търговия на регулирания пазар в държава – членка на Европейския съюз. Как тази категория се отнася спрямо дефиницията за публично търгуемо дружество в Кодекса? При отговора на този въпрос следва да се има предвид и дефиницията на понятието „регулиран пазар“, дадена в ЗСч, Допълнителни разпоредби, § 1, т. 23. (изм., ДВ, бр. 15 от 2018 г., в сила от 16.02.2018 г.): „Регулиран пазар“ е този по смисъла на чл. 152, ал. 1 от Закона за пазарите на финансови инструменти: „Предприятия, чиито прехвърлими ценни книжа са допуснати до търговия на регулирания пазар в държава – членка на Европейския съюз“.¹⁰ В България такъв регулиран пазар са пазарите, организирани от БФБ. Регулираният пазар на БФБ се състои от два пазара: Основен пазар BSE и Алтернативен пазар BaSE. Тези пазари са сегментирани на база качествени и количествени критерии по отношение на емитентите и техните емисии финансови инструменти, в т.ч. вида на финансовите инструменти, специфични изисквания относно акционерната структура на емитентите, финансовите им показатели, ликвидност и разкриване на информация.

¹⁰. Понятие за регулиран пазар: Закон за пазарите на финансови инструменти:

Чл. 152. (1) Регулиран пазар е многостранна система, организирана и/или управлявана от пазарен оператор, която среща или съдейства за срещането на интересите за покупка и продажба на финансови инструменти на множество трети страни чрез системата и в съответствие с нейните недискреционни правила по начин, резултатът от който е сключването на договор във връзка с финансовите инструменти, допуснати до търговия съгласно нейните правила и/или системи, лицензирана и функционираща редовно в съответствие с изискванията на този закон и актовете по прилагането му.

(2) (Доп., ДВ, бр. 25 от 2022 г., в сила от 29.03.2022 г.) Регулиран пазар е и всяка многостранна система, която е лицензирана и функционира като регулиран пазар в съответствие с изискванията на Директива 2014/65/ЕС.

(3) Пазарният оператор е акционерно дружество със седалище и адрес на управление на територията на Република България, което организира дейността и операциите на регулиран пазар. Пазарният оператор може да е самият регулиран пазар.

(4) Пазарният оператор отговаря за спазването на изискванията на закона и на актовете по прилагането му от организирания от него регулиран пазар. Пазарният оператор има право да упражнява правата, свързани с регулирания пазар.

В допълнение към регулирания пазар БФБ организира като многостранна система за търговия **и пазара за растеж на МСП ВЕАМ**, който дава възможност за финансиране на дейността на малките и средни компании в България. Борсата получи одобрение за организирането на пазара за растеж на МСП ВЕАМ от Комисията за финансов надзор в края на 2018 г. Основната цел на Пазар Веам е да осигури на малкия и среден бизнес възможност за набиране на капитал при по-облекчени условия в сравнение с регулирания пазар, като в същото време им предостави сходни предимства като на тези на публичните компании. Пазар Веам се явява и междинно звено по пътя на една компания към същинското листване на Основния пазар на БФБ. Към момента средно 4 – 6 акционерни дружества продават свои ценни книжа на Пазар Веам. Би следвало както Основният BSE и алтернативният BaSE пазар, така и Пазар Веам да се третират като регулиран пазар и оттук – предприятията, които продават свои ценни книжа на тях, да бъдат в обхвата на понятието „публично търгуемо предприятие“ и оттук – да бъде в обхвата на ПОИ.

Във връзка с изясняване на понятието „публично търгуемо дружество“, което да има статут на ПОИ според разширената дефиниция на МЕКПС, възниква и следващ въпрос: **дали би попаднал в обхвата на понятието „регулиран пазар“ и извънборсовият пазар?** По своята същност извънборсов пазар (англ. Over-the-counter или OTC) е нецентрализиран финансов пазар, при който транзакциите се извършват чрез двустранни споразумения между различните участници. Контрактите се договарят между две страни, които определят своите условия без намесата на централизирана система за регулиране. Тези извънборсови пазари нямат физически центри и носят със себе си по-висок риск поради възможността една от страните да не се съобрази със споразумението. В същото време обаче тези пазари предлагат доста по-голяма гъвкавост на трейдърите и инвеститорите. Липсата на централизиран орган не означава, че участниците не трябва да се подчиняват на правилата на регулаторни институции. Сделките се основават на договори между страните с гаранция за размяна. Операциите не се извършват чрез централизирана платформа, а чрез електронни или телефонни телекомуникации. Въпреки че не е толкова строго регулиран пазар, колкото борсовия, участниците подлежат на наблюдение. В последно време регулациите стават все по-строги и за извънборсовия пазар. Въз основа на всичко това, при условие че дадено предприятие, емитиращо финансови инструменти, ги търгува чрез публично достъпен пазарен механизъм (например електронна платформа), то би следвало да попадне в дефиницията на Кодекса „публично търгуемо предприятие“ и от тук – да има статут на ПОИ.

Директивата за пазарите на финансови инструменти (MiFID II) изисква инвестиционните посредници, опериращи на територията на Европейския съюз, да оповестяват сключените извънборсови сделки (OTC) с финансови инструменти посредством ОМП (Одобрен механизъм за публикуване). Задължението обхваща всички OTC сделки с всички видове финансови

инструменти по чл. 20 и 21 от Регламент (ЕС) № 600/2014 (MiFIR). За всяка сделка, изпълнена извън регулиран пазар, инвестиционните посредници трябва да публикуват определени данни, в т.ч. цена, обем, време на сделката и други. Тази информация трябва да бъде публикувана възможно най-близо до реално време. Изискването обхваща всички финансови инструменти. Финансовият инструмент, предмет на всеки доклад за търговия, се проверява спрямо оперираната от Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) Financial Instruments Reference Data System (FIRDS). Задължението се отнася и за систематичните участници, които следва да оповестяват своите котировки преди изпълнението им, както и сключените от тях сделки отново чрез ОМП.

Разбира се, във връзка с изясняване на обхвата на предприятията, посочени в буква „а“ на § 1, т. 22 от Допълнителните разпоредби на ЗСч, и връзката му с разширената дефиниция за публично търгуемо дружество в МЕКПС, становище следва да изразят компетентните органи като КПНРО, ИДЕС, КФН.

При настоящото законодателно регламентиране на обхвата на предприятията от обществен интерес у нас България покрива изискванията на ревизираната дефиниция за ПОИ в МЕКПС. Включени са 3-те задължителни категории, визирани в И400.22 (а) – (в) на Кодекса, както и на национално ниво, според изискванията на И400.22 (г), са добавени и други категории предприятия. Единствено (според автора) остава да се изясни:

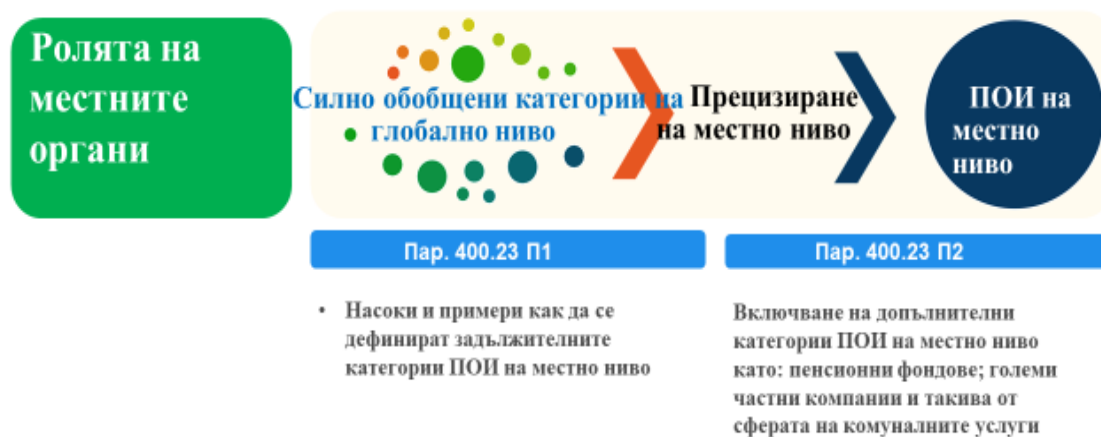
- ✓ дали към ПОИ ще бъдат включени и МСП, които оперират на Пазар БЕАМ на БФБ (защото и те са публично търгуеми дружества);
- ✓ дружествата, чиито ценни книжа се търгуват на извънборсови пазари (но чрез публично достъпен пазарен механизъм – електронна платформа, но не и чрез частни двустранни споразумения);
- ✓ дали и как одиторските фирми (и регистрираните одитори) биха могли по своя преценка, но в духа на пар. 400.13, 400.14 и 400.15, да третират и други предприятия като ПОИ съгласно регламентираното в пар. 400.24 П1 на Кодекса.

Според пар. 400.24 П1 на Кодекса одиторската фирма се насърчава да определи дали да третира други предприятия като предприятия от обществен интерес за целите на Част 4 А на Кодекса. Когато извършва това определяне, фирмата може да вземе под внимание факторите, изложени в параграф 400.14, както и следните фактори:

- ✓ дали е вероятно в близко бъдеще предприятието да стане предприятие от обществен интерес;
- ✓ дали при сходни обстоятелства предходна фирма е приложила по отношение на това предприятие изискванията за независимост при предприятия от обществен интерес;

- ✓ дали при сходни обстоятелства фирмата е приложила изискванията за независимост при предприятия от обществен интерес по отношение на други предприятия;
- ✓ дали предприятието е посочено от закон, нормативна разпоредба или професионални стандарти като предприятие, което не е от обществен интерес;
- ✓ дали предприятието или други заинтересовани страни са изискали фирмата да приложи по отношение на предприятието изискванията за независимост при предприятия от обществен интерес и ако това е така – дали съществуват някакви причини да не се отговори на това искане;
- ✓ структурата на корпоративно управление на предприятието, например дали лицата, натоварени с общо управление, са различни от собствениците или ръководството“.

По-долу, чрез фиг. 4 е онагледена препоръката на Кодекса относно дефиниране, прецизиране на понятието ПОИ на местно (национално ниво):

Вж. Въпроси и отговори на IESBA, март 2023 г. относно ревизията на дефиницията за ПОИ, в т.ч. публично търгувани предприятия (10 стр.): <https://www.ethicsboard.org/publications/iesba-staff-qa-revisions-definitions-listed-entity-and-public-interest-entity-code>

Фиг. 4 Дефиниране, прецизиране на понятието ПОИ на местно (национално) ниво

Табл. 4 Примерен списък от компании, които одиторското предприятие може да определи допълнително като ПОИ

Пар. И400.22 (г) , и 400.23 П2–Допълнителни категории ПОИ
Благотворителни фондове и други лица с нестопанска цел
Попечителни фондове
Финансови пазарни инфраструктури
Големи частни компании
Частни капиталови фондове
Предприятия за публични комунални услуги
Предприятия от публичния сектор
Стокови и фондови борси
Цялостно значими предприятия

В Кодекса е посочен и неизчерпателен списък от фактори, влияещ на горното решение (вж. пар. 400.24 П1).

В обобщение на **въпроса относно разширения обхват на ПОИ** може да се посочи следното: в пар. И400.22 (а) на Кодекса е дадена дефиниция за публично-търгуемо предприятие, ПТП: „предприятие, което издава финансови инструменти, които са прехвърляеми чрез публично достъпен пазарен механизъм (т.е. чрез публични пазари на ценни книжа – първични, вторични и др.), вкл. чрез листване на фондова борса. Листваното дружество е типичен пример за ПТП“. Тоест според тази нова дефиниция обхватът на публично-търгуемите дружества би бил по-голям: не само листваните на първичен пазар/основен, но и тези на вторичен пазар, и на извънборсов пазар (over-the-counter market, OTC). Остава открит въпросът дали всички тези категории предприятия се покриват от нашата буква „а“ на пар. 1, т. 22 от Допълнителните разпоредби на ЗСч: „предприятия, чиито прехвърлими ценни книжа са допуснати до търговия на регулирания пазар в държава – членка на Европейския съюз“?

Колективните инвестиционни схеми и схеми за доходи на персонала след пенсиониране (CIVs и PEBs) в окончателния вариант на дефиницията за ПОИ в Кодекса отпадат от задължителните категории и биха могли да се третират като допълнителни според местното законодателство. Така е у нас (пар. 1, Допълнителни разпоредби, ЗСч, т. 22, букви „г“ и „е“).

3.2. Промени в МЕКПС, свързани с технологиите

Нагледно обхватът на промените в МЕКПС, свързани с технологиите, е представен чрез фиг. 5.

Фиг. 5 Обхват на промените, свързани с технологиите. Източник: *Final Pronouncement: Technology-related Revisions to the Code*, <https://www.ethicsboard.org/publications/final-pronouncement-technology-related-revisions-code>

Безспорен факт е, че технологиите променят начина, по който професионалните счетоводители извършват своята работа. Освен че чрез тях се разширяват обхватът, ефективността и качеството на професионалните услуги, възникват и **редица етични предизвикателства**, свързани с използването на изкуствения интелект; блокчейн технологиите; облачните технологии; киберсигурността. Всичко това наложи и съответните ревизии и допълнения в МЕКПС, свързани с технологиите. По-долу са представени най-съществените от тях:

Пар.113.1 ПЗ Поддържането на професионална компетентност изисква професионалният счетоводител да бъде непрекъснато информиран и да разбира техническите, професионални и бизнес новости и **новостите, свързани с технологиите**, които имат отношение към професионалните дейности, осъществявани от счетоводителя. Продължаващото професионално развитие позволява на счетоводителя да развива и поддържа способностите си да осъществява компетентно своята дейност в професионалната среда.

Пар. 114 Поддържането на конфиденциалност относно информацията, придобита в хода на професионалните и бизнес отношения, изисква от професионалния счетоводител **да предприеме нужните действия при събиране, използване, трансфера, съхранението и законовото унищожаване на съответната информация.**

Пар. 120.5 П6 до П8 Някои професионални дейности може да са **свързани със сложни обстоятелства, които увеличават предизвикателствата при определяне, оценяване и адресиране на заплахите спрямо спазване на фундаменталните принципи.**

Пар. 120.5 П8 Анализирайки фактите и обстоятелствата при подобни сложни ситуации, професионалният счетоводител би могъл:

да се консултира с други колеги, **вкл. и с експерти;**

да използва технологиите, за да анализира съответните данни за формиране на по-правилно професионално мнение.

Важно е да се подчертае, че използването на технологиите НЕ ИЗКЛЮЧВА нуждата от професионална преценка и отсъждане. Технологиите укрепват базата и средата, върху които се гради професионалната преценка. Използването на технологиите не бива да води до прекомерно разчитане на тях; до предоверяване.

Технологии и Концептуална рамка: Технологиите засягат всички фундаментални принципи и Концептуалната рамка.

Пар. 200.6 П2:

Съображенията при идентифициране на заплахи, когато професионалният счетоводител разчита на данни от използване на технологиите, са:

- ✓ дали счетоводителят разполага с информация как функционира технологията;
- ✓ дали технологията е подходяща за целта, за която се използва;
- ✓ дали счетоводителят притежава професионалната компетентност да разбере, използва и обясни резултата от технологията;
- ✓ дали технологията инкорпорира в себе си експертизата или преценката на счетоводителя или на организацията;
- ✓ дали технологията е проектирана или създадена от счетоводителя или организацията, поради което може да създаде заплахата от собствен интерес или от проверка на собствената работа.

Все във връзка с етичните аспекти на професионалното поведение и връзката им с технологиите следва да се обърне внимание и на предпазните мерки, свързани с независимостта, **в сила от дек. 2022: Технологии – свързани, неотитни услуги:**

Раздел 606 Услуги, свързани със системите за информационни технологии

Според ревизираните изисквания относно неотитните услуги се въвежда И606.6: Забрана за създаване или внедряване на IT системи за одит клиент ПОИ, които:

1. формират част от вътрешната му контролна система върху финансовата отчетност; или

2. създават информация за клиентските счетоводни записи и за финансовите отчети,

т.е. забраната е при наличие на заплахата от проверка на собствената работа.

Ако одит клиентът НЕ Е ПОИ: пар. 606.5 П1 Пример за действие, което би могло да представлява предпазна мярка за адресиране на заплахата от проверка на собствената работа, създавана от предоставянето на свързана с ИТ системите услуга на клиент за одит, който не е предприятие от обществен интерес, е използването за извършване на услугата на професионални счетоводители, които не са членове на одиторския екип.

В Пар. 606.2 П1 са посочени услуги, свързани с ИТ системи. Те обхващат широка гама, която включва:

- ✓ проектиране или създаване на хардуер или софтуерни ИТ системи;
- ✓ внедряване на ИТ системите, вкл. инсталиране, конфигуриране, интерфейсинг, кастомизация, персонализиране (адаптиране към нуждите на конкретния клиент);
- ✓ опериране, поддържане, мониторинг и надграждане/актуализиране на ИТ системите;
- ✓ събиране, съхраняване или управление (директно или индиректно) на хостинга на данни от името на одит клиента.

А в пар. 606.3 П1 са посочени т.нар. **услуги, свързани с хостинга**, вкл. примери за услуги, свързани с ИТ системи, които водят до предположението за поемане на управленска отговорност от страна на одиторската фирма и/или и на фирмите от мрежата, като:

- ✓ предоставяне на услуги за хостинг (директно или индиректно) на данни на одит клиент;
- ✓ осъществяване на сигурност/защита на електронната мрежа на одит клиент; електронната система за управление на бизнеса и/или възстановяването им в случай на срыв поради пробив, кибератаки и други непредвидими събития.

Пар. 606.3 П2 Събиране, получаване и съхранение на данни, предоставени от одит клиент, с цел извършване на допустими/позволенни услуги на клиента, които не създават предположение за поемане на управленска отговорност от страна на одитора/одиторската фирма: **Забраняват се услуги, свързани с хостинг на данни на всички одит клиенти поради предположението за поемане на управленска отговорност от страна на одитора.**

Прави се разграничение от получаването и задържането/съхранението на данни, предоставени от одит клиент с цел извършване на разрешени услуги.

Примери, при които е налице заплахата от проверка на собствената работа, са дадени в пар. 606.4 ПЗ: Примери за ИТ услуги, които могат да създадат заплахата от самопроверка, когато те са част или засягат счетоводните записи на клиента и вътрешната му контролна система върху финансовата отчетност:

- ✓ проектиране, създаване, внедряване, функциониране, поддържане, обновяване на ИТ ситеми;
- ✓ поддържане системите на одит клиента, вкл. мрежови и софтуерни приложения;
- ✓ внедряване на софтуер за счетоводно отчитане и финансови отчети, без значение дали той е създаден от одиторската фирма, или от други фирми в мрежата ѝ.

Горните услуги са забранени са предоставяне спрямо ПОИ одит клиент.

Предоставяне, продажба, препродажба или лицензиране на технологии: 520.7 П1:

Ако одиторска фирма или фирма от мрежата ѝ предоставя, продава, препродава или лицензира дадена технология на одит клиент, изискванията и материалите за приложение по отношение на това са в пар. 600 Предоставяне на услуги, които не са за изразяване на сигурност, на клиент за одит. Тук е регламентирано, че предоставянето на услуги, които не са за изразяване на сигурност, на клиенти за одит, би могло да създаде заплахи за спазването на фундаменталните принципи и заплахи за независимостта. Например в пар. 600.6 Изискванията и материалите за приложение в пар. 600 се отнасят и до ситуации като:

- ✓ фирма или фирма от мрежата ѝ използва технологии за предоставяне на услуги, различни от тези за изразяване на сигурност, на одит клиент; или
- ✓ фирма или фирма от мрежата ѝ предоставя, продава, препродава или лицензира дадени технологии на одит клиент.

Относно технологиите и управленската отговорност в пар. 400.21 П1 е регламентирано следното: когато се използва технология при извършване на професионална дейност за одит клиент, се прилагат пар. И400.20 и И400.21 без значение от характера и обхвата на използването ѝ (**непоемане на управленска отговорност**).

А според пар. И400.21 „при извършването на професионална дейност за клиент за одит фирмата следва да се е уверила, че **ръководството на клиента прави всички преценки и взема всички решения, които**

съставляват същността на отговорността на изпълнителното ръководство. Например, както е при използване от одитора на технология за повторно преизчисляване на амортизации или на разходи за РЗ, или на разходи за обезценка (на вземания, на МЗ, на ДМА) и др. Приема се, че използването на технология би могло, по своята същност, да се свърже и третира като управленска отговорност. Забраната от поемане на управленска отговорност следва да се прилага независимо от степента, до която технологията се прилага.

4. Заключение

Посочените по-горе промени в МЕКПС отразяват проблемите и предизвикателствата, с които се сблъсква професията в глобален аспект и които пораждат професионално-етични въпроси. Нарастващата обществена чувствителност към финансовото състояние и дейността на все по-широк кръг предприятия; проблемите на устойчивостта и все по-доминиращата роля на технологиите в работата на професионалните счетоводители, освен чисто методическа и техническо-организационна страна, предизвикват и множество въпроси, свързани със спазване на фундаменталните етични принципи, както и с принципа на независимостта. Важно е обаче професията да има ясно разбиране дали тази все по-всеобхватна и обемна нормативна рамка (МЕКПС) помага на решаването на проблемите и дали реално гарантира по-етичен подход в полза на обществения интерес. Или това свръхрегулиране достига своята собствена антитеза.

Библиографска справка:

1. Делегиран регламент (ЕС) 2023/2772 на Комисията от 31 юли 2023 година за допълнение на Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета чрез стандарти за отчитането във връзка с устойчивостта, ОВ L, 2023/2772, 22.12.2023, <https://op.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/98029000-a070-11ee-b164-01aa75ed71a1/>
2. ЗНФОИСУ, с посл. изм., обн., ДВ, бр. 79 от 17 септември 2024 г.
3. КЕОНО насоки относно ограничена сигурност върху отчитане на устойчивостта (CEAOB guidelines on limited assurance on sustainability), https://finance.ec.europa.eu/document/download/8ac2df18-2ae1-4bc7-9d87-a4a740e48f5e_en?filename=240930-ceaob-guidelines-limited-assurance-sustainability-reporting_en.pdf, 30.09.2024
4. МЕКПС, издание 2024 г.
5. Публично-достъпни материали, коментари и презентации от работата на IESBA, www.ifac.org
6. ACCA. Ethical dilemmas in an era of sustainability reporting, <https://www.accaglobal.com/gb/en/professional-insights/global-profession/ethical-dilemmas.html>